

Dr hab. Krzysztof Malinowski  
ul. Dolna 70a  
61-680 Poznań

### **Recenzja**

**dorobku naukowo-dydaktycznego p. dra Adama Barabasza w związku z wnioskiem o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce**

#### **Uwagi wstępne**

Ocena dorobku naukowego p. dra Adama Barabasza została przygotowana w związku z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce. Zgodnie z przepisami ustawy z dn. 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym (art. 16 ust. 2) Habilitant wskazał jako osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę postępowania habilitacyjnego – monografię autorską pt. Polska wobec zachodnioeuropejskich procesów integracyjnych po II wojnie światowej (do 1989 roku), Poznań 2018, 368 ss.

Recenzja dotyczy oceny osiągnięć naukowych dra Adama Barabasza. Zawarto w niej kolejno: 1./ omówienie przebiegu kariery naukowej Habilitanta; 2./ ogólną oceną dorobku naukowo-badawczego Habilitanta; 3./ omówienie wspomnianej monografii stanowiącej „osiągnięcie naukowe” pod kątem celów, hipotez, wniosków; 4./ krótką oceną dorobku dydaktycznego i organizacyjnego Habilitanta.

#### **(1) Informacje ogólne o przebiegu pracy naukowej dra Adama Barabasza**

Dr Adam Barabasz jest absolwentem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, gdzie studiował w Instytucie Nauk Politycznych i Dziennikarstwa na kierunku politologia (specjalność stosunki międzynarodowe), który ukończył w 2001 r., uzyskując stopień magistra nauk politycznych. Pracę magisterską pt. „Odwołanie się do przeszłości w ideologii i propagandzie III Rzeszy” przygotował pod kierunkiem prof. dra hab. Bogdana Koszela. W 2002 r. dr Adam Barabasz ukończył również studia na kierunku filozofia na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Praca magisterska

pt. „Filozoficzne podstawy narodowego socjalizmu w Niemczech” została napisana po kierunku prof. dra hab. Janusza Wiśniewskiego.

W 2002 r. dr Adam Barabasz rozpoczął studia doktoranckie na Wydziałowym Studium Doktoranckim WNS UAM. Pracę naukową realizował pod kierunkiem prof. dra hab. Bogdana Koszela w Zakładzie Gospodarki Międzynarodowej. Habilitant w 2007 r. obronił pracę doktorską pt. „Polacy i Polska wobec idei integracji europejskiej w latach 1915-1957” na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM.

Następnie dr Adam Barabasz od 1.10.2007 r. do 30.09.2008 r. był zatrudniony w Collegium Polonicum w Ślubicach na stanowisku adiunkta. Od 1.10.2008 r. do 30.09.2018 r. był zatrudniony na stanowisku adiunkta w Zakładzie Badań Niemcoznawczych na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM w Poznaniu, a od 1.10.2017 r. do 30.09.2018 r. na stanowisku starszego wykładowcy.

## **(2) Ogólny dorobek naukowo-badawczy**

Zainteresowania badawcze Habilitanta oscylują wokół zagadnień związanych z polskimi odniesieniami do tematyki integracji europejskiej. Po pierwsze, główny nurt badawczy dotyczy stosunku Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej do idei integracji europejskiej, czy też kluczowych problemów integracji europejskiej. Po drugie, kandydat zajmuje się w swoich pracach polskimi głosami i reakcjami odnoszącymi się do idei jedności europejskiej w XX w. Po trzecie, Habilitant kieruje swe zainteresowania ku różnym aspektom polskiej polityki europejskiej po 2004 r., tj. już po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej. Przedłożona jako osiągnięcie naukowe monografia z 2018 r. odnosi się do pierwszego ze wskazanych nurtów i stanowi ukoronowanie wcześniejszego dorobku Habilitanta obejmującego około 10 lat prac badawczych.

W ramach w/w pierwszego nurtu, przygotowywał on stopniowo publikacje dotyczące stosunku władz PRL do takich zagadnień, jak kolejne rozszerzenia Wspólnot Europejskich (o Wielką Brytanię, Danię i Irlandię; Grecję; Hiszpanię i Portugalię), czy negocjacje i przyjęcie Jednolitego Aktu Europejskiego EWG. Należy podkreślić, że studia te opracowywano na podstawie materiałów uzyskanych w kwerendach źródłowych w Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Archiwum Akt Nowych, Instytucie Pamięci Narodowej, czy w Polskim Instytucie Spraw Międzynarodowych. W nurcie tym (oprócz monografii przedstawionej jako osiągnięcie naukowe) wyliczyłem 9 publikacji



(wszystkie to artykuły w czasopismach naukowych: „Rocznik Integracji Europejskiej”, „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne”, „Przegląd Politologiczny”).

W ramach drugiego nurtu zainteresowań, który można zaliczyć do badań poświęconych dziejom polskiej myśli politycznej, a również powiązanego z tematyką głównego osiągnięcia badawczego, Habilitant analizował polskie reakcje na diskutowane w dwudziestolecie międzywojennym projekty integracji europejskiej. Podjął on również studia nad stosunkiem polskiej emigracji powojennej w Londynie i Paryżu do idei i procesu integracji europejskiej, m.in. poświęcając artykuł Józefowi Rettingerowi, zwolennikowi zjednoczenia Europy. Także i te opracowania oparto na materiałach uzyskanych w trakcie kwerendy w Instytucie Polskim i Muzeum Sikorskiego w Londynie, Archiwum Akt Nowych w Warszawie. W obszarze tym wyliczono 6 publikacji o różnym charakterze (2 rozdziały w monografiach i 4 artykuły w czasopismach naukowych).

Trzeci nurt badań dotyczy różnych aspektów działań Polski jako pełnoprawnego państwa członkowskiego UE (np. przewodnictwa Polski w Radzie w II połowie 2011 r.), jak i funkcjonowania UE (Partnerstwo Wschodnie UE; wybory do Parlamentu Europejskiego), ale także przywódczej roli Niemiec i Francji w UE, problemów migracyjnych i uchodźczych w UE oraz zjawiska eurosceptycyzmu. Habilitant jest też współautorem monografii wieloautorskiej pt. Przywództwo Niemiec i Francji w Unii Europejskiej w XXI w. Problemy i wyzwania, Poznań 2016, 213 ss. (wraz z prof. dr. Bogdanem Koszelem, dr. Malwiną Księżniakiewicz). Łącznie do analizowanego nurtu badawczego na podstawie przedłożonej dokumentacji można zaliczyć 14 opracowań, w tym 6 artykułów w czasopismach naukowych, 7 rozdziałów w monografiach zbiorowych i 1 w/w monografię współautorską.

### **Uwagi:**

Generalnie rozwój zainteresowań badawczych i w związku z tym dobór tematów badawczych Habilitanta należy ocenić pozytywnie. Ich stopniowe poszerzanie miało charakter naturalny i logiczny. Zainteresowania wspomnianymi tematami Habilitant rozwijał systematycznie w sposób przemyślany wykorzystując wcześniejsze, poprzednie doświadczenia badawcze.

Omawiane nurty w dorobku Habilitanta mają charakter komplementarny. Z głównym tematem badawczym – jak już zauważono powyżej – wykazują zbieżność, czy też właśnie

go uzupełniają, publikacje dotyczące polskiej myśli europejskiej oraz różnych zagadnień nawiązujących tematycznie do obecności Polski w UE po 2004 r.

Należy ponadto zauważyć, że dr Adam Barabasz kształtował swoje zainteresowania równomiernie w obrębie każdego z w/w nurtów, co poświadcza chronologia przygotowywanych artykułów i rozpraw. I tak Habilitant w analizowanym okresie po uzyskaniu stopnia doktora zajmował się różnymi kwestiami dotyczącymi stosunku Polski Ludowej do integracji europejskiej, a jednocześnie rozwijał dorobek publikacyjny dotyczący myśli europejskiej polskiej migracji powojennej, zaś wyraźniej od 2009 r. opracowywał szczególnie zagadnienia związane z obecnością Polski w Parlamencie Europejskim, jej aktywnością w okresie przewodnictwa w Radzie UE w 2011 r., Partnerstwem Wschodnim etc.

Te pokrewieństwa tematyczne, tzn. krzyżujące się powiązania analiz z pierwszego nurtu (jak i samej rozprawy habilitacyjnej) z badaniami nad myślą polityczną i konkretnymi analizami polskiej polityki zagranicznej po 2004 r. pozwalają uchwycić ścieżkę rozwoju naukowego Habilitanta. Można ogólnie uznać, że jest ona prawidłowa, ponieważ polega na systematycznym kształtowaniu zainteresowań badawczych i stopniowym, równomiernym budowaniu dorobku publikacyjnego w trzech nurtach tematycznych, które są sobie pokrewne. Pozwala to na skonstatowanie postępującego rozwoju naukowego Habilitanta.

### **Wykaz publikacji**

Łącznie liczba wykazanych publikacji – oprócz rozprawy habilitacyjnej - wynosi 30 pozycji. Wykaz zawiera – oprócz osiągnięcia naukowego:

- 20 artykułów w czasopismach naukowych: „Rocznik Integracji Europejskiej”, „Przegląd Zachodni”, „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne”, „Przegląd Politologiczny”, „Rocznik Bezpieczeństwa Europejskiego” - w czasopismach z tzw. listy B – zawierającej liczbę punktów za publikacje w czasopismach naukowych nieposiadających współczynnika wpływu Impact Factor (IF).
- 9 rozdziałów w pracach zbiorowych;
- 1 współautorstwo monografii: Przywództwo Niemiec i Francji w Unii Europejskiej w XXI wieku. Problemy i wyzwania, Poznań 2016.



Należy zauważyć, że liczba publikacji (30+1 rozprawa habilitacyjna) od momentu uzyskania stopnia doktora w 2007 r., świadczy o dobrej aktywności publikacyjnej Habilitanta, a różnorodność miejsc publikacji o sporej umiejętności ich plasowania.

W autoreferacie podano też współczynnik cytowani, tzw. indeks Hirscha, który wyniósł „2”.

W dokumentacji Habilitant podał również wykaz 34 referatów, z którymi od 2008 r. do 2019 r. występował na konferencjach naukowych w kraju i zagranicą, w tym na konferencjach zagranicznych – 6; konferencjach międzynarodowych w kraju – 3; konferencjach krajowych o zasięgu ogólnopolskim – 25. Łącznie były to zatem 34 wystąpienia w ciągu 10 lat. Jest to dość spora liczba wystąpień, świadcząca o ponadprzeciętnej aktywności Habilitanta. Ponadto dr Adam Barabasz zgłosił 6 wystąpień o charakterze popularno-naukowym, których tematyka związana była z jego działalnością w akademickim ruchu sportowym.

Ponadto Habilitant był współwykonawcą dwóch międzynarodowych projektów naukowych, o czym poniżej, oraz co należy podkreślić, jest członkiem kolegium redakcyjnego renomowanego czasopisma naukowego wydawanego na Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM – „Rocznika Integracji Europejskiej”.

### **(3) Ocena monografii naukowej zaprezentowanej jako „osiągnięcie naukowe”**

Monografia pt. „Polska wobec zachodnioeuropejskich procesów integracyjnych po II wojnie światowej (do 1989 roku), Poznań 2018, 368 ss. Recenzentem wydawniczym był prof. dr hab. Stanisław Sierpowski.

Przedstawiona praca została poświęcona analizie stosunku władz PRL do procesów integracji zachodnioeuropejskiej w latach 1946 – 1989. Cezury odpowiadają: (1) pierwszym powojennym ocenom pomysłów leżących u podłoża integracji europejskiej ze strony polskich komunistów (polskie reakcje na plan G. Marshalla z 1946 r.), oraz (2) podpisaniu umowy między PRL a EWG w 1989 r. w związku ze zmianą ustrojową w Polsce. Dobór ram chronologicznych pracy należy uznać za prawidłowy.

Autor deklarował, że jego zamiarem było „zbadać stanowiska polskich kół politycznych, ekonomicznych i intelektualnych wobec integracji zachodnioeuropejskiej w latach 1946 – 1989”. W ślad za tak celem pracy postawiono trzy zasadnicze pytania: „Czy proces

integracji zachodnioeuropejskiej był w początkowym okresie wymuszany przez USA, a następnie traktowany jako instrument nacisku na państwa demokracji ludowej, w tym Polskę?"; „Czy integracja zachodnioeuropejska była ‘okrężną’ drogą do odbudowy imperializmu niemieckiego?"; „Czy pomimo trwającej w latach 1946 – 1989 zależności Polski od ZSRR stosunek władz PRL do integracji zachodnioeuropejskiej ewoluował od jej odrzucenia do uznania dla jej osiągnięć integracyjnych?”

Dwa pierwsze pytania budzą jednak wrażenie, jakoby celem Autora nie było wyjaśnienie stanowiska rządzącej w Polsce orientacji komunistycznej, ile różne, historyczne aspekty procesu integracji europejskiej. Prawdopodobnie pytania te odnoszą się jednak nie tyle do samej integracji europejskiej, ile do dwóch kwestii, które nurtowały władze PRL w początkowym okresie procesów integracji europejskiej. Cała seria szczegółowych pytań badawczych formułowana w uzupełnieniu, zdaje się potwierdzać to przypuszczenie, ponieważ odnoszą się one już do ocen i reakcji władz PRL. Autor zaznaczył dalej, iż zamierzał wyjaśnić problem badawczy, jaki stanowi ewolucja nastawienia polskich komunistów – od wyraźnej negacji integracji europejskiej do stopniowego zaangażowania władz PRL w proces zbliżania i nawiązywania współpracy.

Należy podkreślić, że Habilitant podjął się opracowania problemu badawczego, który do tego momentu nie doczekał się krytycznego kompleksowego opracowania i to pomimo przecież sporego dorobku polskich badań europeistycznych oraz zwłaszcza badań nad historią PRL-u. Autor wprawdzie wskazuje we wstępie na wielu autorów opracowań częściowo nawiązujących do omawianej problematyki, lecz ani nie przeprowadza ich krytyki, ani nie dokonuje rozróżnienia na te prace, które były publikowane w okresie przed 1989 r. oraz te, które były przygotowywane już w warunkach wolności badań naukowych i których autorzy nie musieli uwzględniać wahań koniunktury politycznej przy ocenie procesów integracji europejskiej, tematyki – z punktu widzenia partii komunistycznej - budzącej niemałe kontrowersje ideowe.

Zawartość merytoryczna monografii została uporządkowana w czterech rozdziałach według kryterium chronologiczno-problemowego. Konstrukcję należy uznać za uzasadnioną. Pierwszy rozdział dotyczy m.in. reakcji władz PRL na plan Marshalla, następnie ocen powołania do życia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali oraz prób stworzenia Europejskiej Wspólnoty Obronnej. W rozdziale drugim analizowano m.in. stosunek władz PRL do Wspólnej Polityki Rolnej, Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA). Rozdział trzeci poświęcono ocenom rozszerzenia EWG o



Wielką Brytanię, Irlandię i Danię, czy też ukonstytuowania się Parlamentu Europejskiego. W rozdziale czwartym przedstawiono akcesję Grecji, Hiszpanii i Portugalii oraz implikacje dla PRL, jak i opinie nt. podpisania Jednolitego Aktu Europejskiego w EWG oraz okoliczności podpisania przez PRL umowy handlowej i gospodarczej z EWG.

Na uwagę zasługuje, że dr Adam Barabasz dla przygotowania monografii wykorzystał materiały uzyskane w trakcie kwerend archiwalnych w Archiwum Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Archiwum Akt Nowych oraz w Instytucie Pamięci Narodowej w Warszawie. Jak sam stwierdza, były wśród nich nieprzebadane dotąd liczne materiały, które stworzyły wręcz podstawę źródłową dla monografii. W bibliografii wyszczególniono około 60 zespołów archiwalnych.

Autor potrafił ocenić zróżnicowaną przydatność studiowanych źródeł do realizacji założonych celów badawczych (np. niewielką przydatność wykazały dokumenty opracowywane na poziomie Biura Politycznego KC PZPR i Sekretariatu KC). Autor wykorzystał też liczne ekspertyzy polskich analityków i akademików przechowywane w Archiwum Akt Nowych. Obok tego Autor wyzyskał źródła prasowe. Przeprowadzono solidną analizę zawartości prasy PRL, w tym m.in. takie tytuły, jak „Trybuna Ludu”, „Żołnierz Wolności”, „Życie Warszawy”, „Robotnik”, „Nowe czasy”, „Życie Gospodarcze”, „Rzeczywistość”, „Polityka”.

Autor informuje również, że posłużył się następującymi metodami: historyczną (metoda analizy źródeł i zawartości prasy), behawioralną (szczególnie przydatną dla analizy zachowań polityków PRL), analizą systemową, analizą instytucjonalno-prawną, metodą decyzyjną – dobraną ze względu na potrzebę ustalenia, jak kierownictwo partyjno-państwowe PRL podejmowało decyzje; metodą porównawczą.

Przechodząc do syntetycznej oceny monografii, pragnę podkreślić, że jej konstrukcja została oparta na założeniu historyczno-problemowym. Można je określić jako przemysłane. Oceniając ogólnie zawartość monografii przedstawię kilka nasuwających się po jej lekturze uwag.

Po pierwsze, należy zauważyć, że zaletą tej pracy jest panoramiczne przedstawienie ewoluującego stanowiska polskiej dyplomacji oraz opinii i poglądów występujących w kręgach eksperckich, jak i szczególnie w polskiej prasie wobec poszczególnych, kolejnych etapów integracji europejskiej.

Po drugie, trafnie zinterpretowano postawę strony PRL-owskiej wobec integracji jako nacechowaną ambiwalencją – z jednej strony były to głosy krytyczne wobec EWG (a początkowo negującej w ogóle sens integracji) z powodów ideologicznych, z drugiej natomiast stopniowo i z dużymi oporami urzędnicy i decydenci przewartościowywali swoje podejście; coraz wyraźniejsze było wyczekiwanie sposobności na uzyskanie wsparcia ze strony głównych państw członkowskich dla słabnącego, a później załamującego się systemu ekonomicznego PRL.

Po trzecie, Autor trafnie uchwycił zarówno motywy zachowania PZPR oraz źródła i czynniki postępującej ewolucji stanowiska partii komunistycznej wobec integracji europejskiej. Dla władz komunistycznych PRL początki integracji, zwłaszcza projekt Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali były projektem mającym na celu przygotowanie agresji na ZSRR i kraje tzw. demokracji ludowej. Co więcej miał to być projekt będący wyrazem porozumienia imperializmu amerykańskiego i zachodnioniemieckiego rewanżyzmu. Autor słusznie sądzi, że taka interpretacja sensu integracji miała spore walory z punktu widzenia propagandy PZPR, ukierunkowanej m.in. na mobilizowanie społeczeństwa polskiego wokół władz komunistycznych przeciwko Niemcom Zachodnim. Należy zgodzić się z Autorem, że to motyw niemiecki był głównym argumentem przemawiającym - w uznaniu władz PRL - „za odrzuceniem różnych form procesów integracyjnych” (s. 109). W. Gomułka po 1956 r. obawiał się stale wzmocnienia siły gospodarczej i militarnej RFN (s. 76).

Kolejnym motywem PZPR było przeciwstawianie integracji zachodnioeuropejskiej, piętnowanej jako wspólnocie państw imperialistycznych członkostwa w sojuszu państw komunistycznych – czyli Radzie Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, gloryfikowanej jako sojusz suwerennych państw. W związku z tym zarzucano, że ponadnarodowe treści integracyjne są sprzeczne z suwerennością państw i petryfikują nierównomierny rozwój gospodarczy, a także, że EWG dąży do narzucania swej dominacji np. krajom afrykańskim wyzwalam się z kolonializmu.

Podobnie należy podzielić pogląd Autora, że szczególnie krytyczne głosy PZPR w latach 60. i częściowo 70. były reakcją na pomysł wzmacniania współpracy politycznej EWG, zapoczątkowany planem Foucheta w 1960 r., zakończony przyjęciem Jednolitego Aktu Europejskiego w 1986 r. Obawiano się rosnącej w siłę Europy Zachodniej i zwłaszcza oddziaływania atrakcyjnego modelu integracji na państwa w Europie Środkowej.



Idąc dalej, nie można się nie zgodzić z innym spostrzeżeniem Autora, a mianowicie, iż czynnikiem, który wzbudzał w kręgach dyplomatycznych i partyjnych spore zainteresowanie EWG, było uzyskanie członkostwa we Wspólnocie przez Wielką Brytanię, ponieważ tym samym Wspólnota zwiększyła znacząco swój potencjał gospodarczy i polityczny, a tym samym atrakcyjność. Ten etap przypadł na okres odprężenia w stosunkach Wschód – Zachód w związku z czym PZPR pod kierownictwem Edwarda Gierka odrzuciła propagandowe podejście do integracji europejskiej. Kolejny czynnik wskazany przez Autora jest właściwie bezdyskusyjny - to stopniowa dezorientacja ideologiczna PZPR po fiasku tzw. normalizacji wewnętrznej i w obliczu stagnacji gospodarczej w Polsce w latach 80., co skutkowało rosnącą gotowością do poszukiwania bliższych kontaktów gospodarczych z Wspólnotą Europejską dla uzyskania pomocy finansowej i gospodarczej.

Po czwarte, Autor zauważył ciekawą właściwość, cechującą nastawienie strony polskiej wobec integracji. Słusznie pisał, że polska dyplomacja była pozbawiona wykwalifikowanych kadr i pełna nominacji z klucza partyjnego oraz dostarczała początkowo „pozbawioną szerszych horyzontów interpretacje tych procesów” (s. 73), tzn. poprzez pryzmat ideologiczny. Jednak pewni jej przedstawiciele starali się traktować dalekowzrocznie i realistycznie sens integracji europejskiej. Przykładem tego może być fakt, że niektórzy dyplomaci rekomendowali (np. M. Blusztajn do min. Adama Rapackiego, 2.04.1957) już bardzo wcześnie – w momencie powstawania EWG nawiązanie ewentualnej kooperacji z państwami EWG i osiągnięcie korzyści gospodarczych dla Polski (s. 64-65). Dominująca, krytyczna, ideologiczna diagnoza integracji w ramach MSZ zaczęła zmieniać się w latach 60, chociaż jeszcze w 1979 r. krytykowano pierwsze wybory do Parlamentu Europejskiego jako wyraz pogłębiania podziału Europy i realizacji interesów RFN (s. 226, J. Wiejacz, 21.06.1979).

W zakończeniu Autor starał się odpowiedzieć na postawione we wstępie pytania. Jest ono jednak raczej próbą refleksji końcowej, aniżeli ma charakter konkludujący, prezentujący wnioski. Autor rekapitułuje w nim swoje ustalenia częściowe, podając okoliczności ewolucji stanowiska władz komunistycznej Polski wobec integracji.

Przechodząc do oceny generalnej monografii prezentowanej jako osiągnięcie badawcze, należy stwierdzić, że pewne mankamenty (Autor niejednokrotnie zbyt drobiazgowo opisuje dokumenty czy raporty przygotowywane przez dyplomację zapominając o budowaniu wniosków analitycznych) nie osłabiają jej walorów poznawczych. Jest to

pierwsza w polskim piśmiennictwie monografia opisująca stosunek władz PRL wobec procesów integracji europejskiej.

#### **(4) Krótka ocena dorobku dydaktycznego i organizacyjnego Habilitanta**

W zakresie organizacyjnym Habilitant wykazał dorobek w postaci udziału w 7 projektach tudzież zespołach badawczych:

- 1) wykonawca w projekcie pt. Niemiecko-francuskie przywództwo w Unii Europejskiej w XXI wieku (nr 2013/09/B/HS5/00422) pod kierownictwem prof. B. Koszela;
- 2) wykonawca w projekcie pt. Polska - Niemcy – Rosja – UE w XXI wieku. Problemy i wyzwania, pod kierownictwem prof. B. Koszela, prof. J. Franzke, prof. A. Kinyakina;
- 3) wykonawca pomocniczy w projekcie pt. Rola mediów w kreowaniu aktywności fizycznej i zainteresowań sportowych w środowisku akademickim (nr umowy 0027/RS4/2016/54; kierownik: prof. J. Skrzypczak);
- 4) wykonawca w projekcie pt. Pomost na rynek pracy (nr POKL.04.01.01-00—056/14);
- 5) wykonawca w projekcie pt. Wysokiej jakości program stażowy dla studentów WNPiD UAM w Poznaniu (2/SP/POWER/3.1/2015);
- 6) wykonawca w grantie pt. Wschód. Zachód. Demokracja. Międzynarodowy projekt badawczo-naukowy (b.s.);
- 7) wykonawca w grantie pt. Wiedza dla eksperta (POKL.04.01.01-00-143/10-0).

Faktycznie Habilitant brał udział w 2 projektach stricte badawczych, w tym jeden z nich – co należy podkreślić - to projekt międzynarodowy, polsko-niemiecko-rosyjski projekt konferencyjno-publikacyjny z udziałem WNPiD UAM, Uniwersytetu w Poczdamie, Uniwersytetu Przyjaźni Narodów w Moskwie. Pozostałe projekty, sądząc o tytułach i podanych źródłach finansowania, nie mają potwierdzonego charakteru naukowego.

Na dorobek dydaktyczny Habilitanta składają się osiągnięcia związane z realizacją procesów dydaktycznych na macierzystej uczelni – Wydziale Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM, gdzie dr Adam Barabasz prowadził liczne zajęcia (ćwiczenia i wykłady z przedmiotów: Międzynarodowe Rynki Finansowe, Międzynarodowe Stosunki Finansowe, Międzynarodowy Ruch Osobowy, Międzynarodowe Stosunki Polityczne, Sport jako instrument polityki, Filozofia) oraz seminarium licencjackie (od 2011 r.), na



którym wypromował ponad 80 licencjatów. Habilitant posiada spore doświadczenie międzynarodowe w zakresie dydaktyki, o czym jeszcze poniżej.

Należy też zaznaczyć, że Habilitant jest cenionym nauczycielem akademickim. Otrzymał 11 nagród za działalność dydaktyczną i organizacyjną na rzecz Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM (dwukrotnie Nagrody Rektora UAM, dziewięciokrotnie Nagrody Dziekana WNPiD UAM). Kilkakrotnie uzyskiwał wyróżnienia w postaci wyboru do grona najlepszych dydaktyków WNPiD. Do osiągnięć o charakterze dydaktycznym można zaliczyć także czterokrotne promotorstwo pomocnicze w przewodach prac doktorskich.

Jeżeli chodzi o ważny aspekt działalności Habilitanta, jakim jest organizowanie konferencji i przedsięwzięć naukowych, to wykazał on poważny dorobek, który świadczy nie tylko o jego sporych kompetencjach w zakresie organizacji działań na rzecz nauki, lecz także o dużym zaangażowaniu i poczuciu odpowiedzialności za sprawy macierzystego Wydziału. Spośród konferencji, które organizował Habilitant, należy wymienić kilkanaście seminariów polsko-niemieckich pod auspicjami Międzynarodowego Domu Spotkań Młodzieży w Mikoszewie w latach 2003 – 2013, konferencje międzynarodowe pt. „Polska rządzi Europą. Prezydencja Polski w Radzie Unii Europejskiej” (Poznań, 20.10.2016), „European Union – Russia. Ways of escaping crisis. German, Russian and Polish points of view” (Poznań, 23.-24.06.2016), „Niemcy przed wyborami parlamentarnymi w 2017 roku. Strategie, kampanie wyborcze, prognozy” (Poznań, 23.06.2017), „Nowe wymiary bezpieczeństwa europejskiego w XXI wieku. Aspekty polityczno-wojskowe, gospodarcze i społeczne (Poznań, 18.-19.10.2018). Ponadto Habilitant angażował się w działania i inicjatywy mające na celu krzewienie kultury fizycznej w środowisku akademickim.

Osobny aspekt działalności akademickiej Habilitanta, sygnalizowany już powyżej, stanowi jego aktywność w zakresie popularyzacji nauki i organizacji życia akademickiego, w tym w odniesieniu do jego wymiaru sportowego. Dr Adam Barabasz jest stałym współpracownikiem miesięcznika „Życie Uniwersyteckie”, na łamach którego opublikował ponad 50 artykułów, sprawozdań, wywiadów etc. Zaznaczył swoją działalność w tym zakresie także jako opiekun studentów podczas warsztatów dziennikarskich, wydarzeń sportowych oraz jako panelista i organizator debat poświęconych aktywności sportowej społeczeństwa i edukacji.

#### **(4) Uwagi końcowe**

1./ Dorobek badawczy Habilitanta jest rozwinięty pod względem ilościowym, a pod względem merytorycznym można dostrzec, że starał się on podejmować zagadnienia ważne pod względem badawczym i umiejscowione w obrębie szeroko rozumianej tematyki Polska a integracja europejska. Trzeba jednak też przyznać, że w jego polu zainteresowań znalazły się też tematy mniej ważne z punktu widzenia wyznaczonych priorytetów naukowych.

2./ Tematyka prac naukowych wyszczególnionych w wykazie jest w miarę spójna i oscyluje wokół zagadnień związanych ze stanowiskiem dyplomacji oraz środowisk dziennikarskich i eksperckich PRL wobec integracji europejskiej, polskiej myśli politycznej w XXI w. odnoszącej się do spraw europejskich oraz różnych zagadnień dotyczących Unii Europejskiej już po przystąpieniu Polski w 2004 r.

3./ Przedstawiona do oceny monografia autorska jako osiągnięcie wynikające z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym dotyczy ważnego tematu badawczego, charakteryzuje się bardzo dużym wykorzystaniem bazy źródłowej, a także rzetelnością warsztatową. Niewątpliwie walorem monografii jest sięgnięcie do oryginalnych materiałów źródłowych, wśród których znajdują się liczne i różnorodne dokumenty dyplomatyczne.

4./ Spośród innych opracowań naukowych na uwagę zasługuje współautorstwo w monografii trzech autorów (A. Barabasz, B. Koszel, M. Księżniakiewicz, Przywództwo Niemiec i Francji w Unii Europejskiej w XXI w. Problemy i wyzwania, Poznań 2016). Stosunkowo dużo (20) z przedstawionych publikacji pochodzi z listy ERIH, co należy zaliczyć na korzyść Habilitanta.

5./ Należy też docenić dorobek dydaktyczny, jak również organizacyjny dr Adama Barabasza, który można uznać nawet za przykładowy. Uzupełnia on aktywność naukową Habilitanta, zaświadczoną niemałą liczbą referatów i wystąpień na konferencjach, co kompensuje mniejszy jego udział w projektach badawczych.



## (5) Konkluzja końcowa

Ocena dorobku naukowego, oraz dydaktycznego i organizacyjnego dr Adama Barabasa wypada pozytywnie.

Habilitant poświadczył w przedłożonej do recenzji dokumentacji, że posiada umiejętności w zakresie samodzielnego prowadzenia warsztatu badawczego, który potrafi twórczo rozwijać. Wskazuje na to w szczególności zgłoszona do postępowania habilitacyjnego monografia, dzięki której dr Adam Barabas poszerzył stan wiedzy nt. stosunku polskich władz, środowisk dyplomacji i ówczesnego dziennikarstwa i ekspertów odnośnie do procesów integracji europejskiej, a zwłaszcza wskazał przy tym na dylematy, wątpliwości oraz okoliczności i przyczyny stopniowej ewolucji. Powyższą opinię potwierdza też analiza pozostałego dorobku naukowego w postaci publikacji, referatów i wystąpień konferencyjnych.

Przedłożony przez Habilitanta życiorys z informacjami o aktywności naukowej oraz wykaz publikacji potwierdza także, że dr Adam Barabas jest samodzielnym pracownikiem naukowym, wyróżniającym się zaangażowaniem w organizowanie przedsięwzięć naukowych oraz dydaktycznych.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że Habilitant spełnia warunki do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce, określone w ustawie z 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym (wraz z późniejszymi zmianami).

Poznań 8.04.2019 Kholiowski